

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ, 23 ΜΑΪΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.
7. **Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να παραμείνει κενή για την άσκηση της ορθογραφίας.**

ΜΕΡΟΣ Ι: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α. Μετάφραση διδαγμένου κειμένου

(Μονάδες 20)

Κείμενο 1

Ὡς γε μὴν φιλόπολις ἦν καθ' ἕν μὲν ἕκαστον μακρὸν ἂν εἶη γράφειν· οἴομαι γὰρ οὐδὲν εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ ὃ τι οὐκ εἰς τοῦτο συντείνει. ὡς δ' ἐν βραχεῖ εἶπεῖν, ἅπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος, ὅπου ὤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ γῆρας προύφασίζετο, ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν. ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τότε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων.

Ξενοφῶντος Ἀγησίλαος 7.1-2

(μονάδες 8)

Κείμενο 2

Κλέαρχος [...] δ' ἐπεὶ ἔγνω ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἐστῶς· οἱ δὲ ὀρώντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλεξε τοιάδε. Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν. Ἐμοὶ γὰρ ξένος Κῦρος ἐγένετο καὶ με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς· οὐκ ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοὶ οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. [...] Ἐπειδὴ δὲ Κῦρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμην, ἵνα εἴ τι δέοιτο ὠφελοῖν αὐτὸν ἀνθ' ὧν εἴ ἐπαθον ὑπ' ἐκείνου. Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δὴ μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκείνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα, αἰρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν ὃ τι ἂν δέη πείσομαι. Καὶ οὔποτε ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην.

Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις 1.3.2-5

(μονάδες 12)

A. Να μεταφράσετε μόνο τις υπογραμμισμένες προτάσεις των πιο πάνω κειμένων (Κείμενο 1 και Κείμενο 2) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

B. Μετάφραση αδιδακτου κειμένου

(Μονάδες 15)

Κείμενο 3

Μετά την κάθοδο των δημοκρατικών στον Πειραιά, οι Τριάκοντα τύραννοι συνεδριάζουν, για να αποφασίσουν τις επόμενες κινήσεις τους.

τῆ δ' ὕστεραία οἱ μὲν τριάκοντα πάνυ δὴ [...] ἔρημοι συνεκάθηον ἐν τῷ συνεδρίῳ· [...] ὅσοι μὲν τῶν τρισχιλίων ἐπεποιήκεσάν τι βιαιότερον καὶ ἐφοβοῦντο, ἐντόνως ἔλεγον ὡς οὐ χρεὶη καθυφίεσθαι τοῖς ἐν Πειραιεῖ· ὅσοι δὲ ἐπίστευον μηδὲν ἡδίκηκεναι, αὐτοὶ τε ἀνελογίζοντο καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδασκον ὡς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν.

Ξενοφῶντος Ἑλληνικά 2.4.23 (Διασκευή)

Λεξιλόγιο:

πάνυ= πολύ

χρεὶη= ευκτική ενεστώτα του απρόσωπου ρήματος *χρή*

καθυφίεμαι= υποχωρώ

αὐτός= ο ἴδιος

B. Να μεταφράσετε το πιο πάνω αδιδακτο κείμενο (Κείμενο 3) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Γ. Διδαγμένο κείμενο για ορθογραφία

(Μονάδες 5)

Ξενοφῶντος Ἑλληνικά 2.2.4

Δ. Παρατηρήσεις

(Μονάδες 40)

Δ.1. Να γράψετε ό,τι ζητείται για καθέναν από τους ακόλουθους τύπους.

α. γράφειν (Κείμενο 1)

Να γράψετε το α' πρόσωπο πληθυντικού στην οριστική και υποτακτική έγκλιση του Αορίστου στην ίδια φωνή.

β. λαβών (Κείμενο 2)

Να γράψετε το β' πρόσωπο πληθυντικού στην ευκτική και προστακτική έγκλιση στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.

γ. ἐπίστευον (Κείμενο 3)

Να γράψετε το απαρέμφατο Ενεστώτα και τη μετοχή του Ενεστώτα στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους, και τα δύο στη μέση φωνή.

(μονάδες 6)

Δ.2.α. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους πιο κάτω γραμματικούς τύπους.

- i. **τοῦτο** (Κείμενο 1)
- ii. **χρημάτων** (Κείμενο 1)
- iii. **στρατιωτῶν** (Κείμενο 2)
- iv. **φεύγοντα** (Κείμενο 2)
- v. **συνεδρίω** (Κείμενο 3)

(μονάδες 5)

Δ.2.β. Αφού αντιγράψετε τον ακόλουθο πίνακα στο τετράδιο απαντήσεών σας, να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω λέξεων, διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο.

- i. **χαλεπῶς** (Κείμενο 2)
- ii. **βιαιότερον** (Κείμενο 3)

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
χαλεπῶς		
	βιαιότερον	

(μονάδες 4)

Δ.3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω υπογραμμισμένους τύπους.

- i. οἶομαι γὰρ οὐδὲν εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ (Κείμενο 1)
- ii. ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε (Κείμενο 1)
- iii. Ἐμοὶ γὰρ ξένος Κῦρος ἐγένετο (Κείμενο 2)
- iv. ἀνάγκη δὴ μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλία χρῆσθαι (Κείμενο 2)
- v. συνεκάθηnton ἐν τῷ συνεδρίῳ (Κείμενο 3)
- vi. ὄσοι μὲν τῶν τρισχιλίων ἐπεποιήκεσάν τι βιαιότερον (Κείμενο 3)

(μονάδες 6)

Δ.3.β. Να γράψετε ποια είναι η δευτερεύουσα πρόταση στην πιο κάτω περίοδο λόγου του Κειμένου 3 και να την αναγνωρίσετε (εἶδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος).

καὶ τοὺς ἄλλους ἐδίδασκον ὡς οὐδὲν δέοιντο τούτων τῶν κακῶν

(μονάδες 4)

Δ.4.α. Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά τις λέξεις που ζητούνται με βάση τους ακόλουθους τύπους:

i. **εἶπειν** (Κείμενο 1): παράγωγο ουσιαστικό από το θέμα του Ενεστώτα

ii. **τίθημι** (Κείμενο 1): σύνθετο ουσιαστικό

iii. **ἐγένετο** (Κείμενο 2): παράγωγο ουσιαστικό

iv. **ἔδωκε** (Κείμενο 2): σύνθετο επίθετο

v. **έφοβοῦντο** (Κείμενο 3): παράγωγο επίθετο

vi. **ἐδίδασκον** (Κείμενο 3): παράγωγο επίθετο

(μονάδες 6)

Δ.4.β. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων της στήλης Α' με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β'. Στη στήλη Β' περισεύει μία λέξη.

Στήλη Α'	Στήλη Β'
1. συντείνει (Κείμενο 1)	α. βούληση
2. βούλεσθε (Κείμενο 2)	β. έμπιστος
3. χρήσθαι (Κείμενο 2)	γ. συνταγή
4. έπίστευον (Κείμενο 3)	δ. ένταση
	ε. άχρηστος

(μονάδες 4)

Δ.4.γ. Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος, να γράψετε το α' πρόσωπο ενικού της οριστικής Ενεστώτα και σε περίπτωση άλλου κλιτού μέρους του λόγου, την ονομαστική ενικού.

i. **συνήγαγεν** (Κείμενο 2)

ii. **συμπορεύεσθαι** (Κείμενο 2)

iii. **προδόντα** (Κείμενο 2)

iv. **άνελογίζοντο** (Κείμενο 3)

(μονάδες 4)

Δ.4.δ. Να γράψετε στον ίδιο τύπο ένα (1) αντώνυμο στα Αρχαία Ελληνικά του επιθέτου που σας δίνεται.

δίκαια (Κείμενο 2)

(μονάδα 1)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Να μεταφέρετε την πιο κάτω πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Είναι ανάγκη οι δικαστές να είναι πιο δίκαιοι από τους πολίτες.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Μονάδες 15)

Ξενοφώντας *Κύρου Ανάβασις* 1.3.2-5 (Κείμενο 2)

A.1. Να γράψετε, με δικά σας λόγια, σε ποιο δίλημμα βρίσκεται ο Κλέαρχος. Ποιες αξίες αντιπαραβάλλονται μέσα από αυτό;

(μονάδες 4)

A.2. Να γράψετε έναν (1) τρόπο πειθούς και το αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί ο Κλέαρχος, για να πείσει τους Έλληνες μισθοφόρους. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με μία (1) αναφορά στο κείμενο.

(μονάδες 4)

Θουκυδίδη *Δημηγορίες, Διάλογος Μηλίων και Αθηναίων*

§100

ΜΗΛ. Αν όμως σεις, για να μη χάσετε την ηγεμονία σας, και οι υπήκοοί σας, για ν' απαλλαγούν απ' αυτήν, είσαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσετε τόσους κινδύνους, εμείς που είμαστε ελεύθεροι θα δείχναμε μεγάλη ευτέλεια και ανανδρία, αν δε δοκιμάζαμε τα πάντα για να μη γίνουμε δούλοι.

§101

ΑΘΗΝ. Όχι, αν πάρετε φρόνιμη απόφαση. Δεν αγωνίζεστε σαν ίσοι προς ίσους, ώστε να ντροπιαστείτε αν δε δείξετε ανδρεία. Πρόκειται να σωθείτε μη προβάλλοντας αντίσταση σε πολύ ισχυρότερους.

B.1. Ο Θουκυδίδης εντάσσει στην *Ιστορία* του ένα ασήμαντο για την έκβαση του Πελοποννησιακού Πολέμου περιστατικό, την κατάληψη της Μήλου από τους Αθηναίους. Ποιος είναι ο απώτερος στόχος του ιστορικού; Να τεκμηριώσετε με δύο (2) αναφορές από το πιο πάνω απόσπασμα.

(μονάδες 7)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!